

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 79/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., B., zastúpeného advokátom JUDr. L. P., Ž., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a konaním Okresného riaditeľstva Policajného zboru Ž., Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru ekonomickej kriminality Ž. vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-406-OEK-ZA-2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2007 doručená sťažnosť M. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa „čl. 48 ods. 2, 19 ods. 1, ods. 2, čl. 50 ods. 3“ Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a konaním Okresného riaditeľstva Policajného zboru Ž., Úradu justičnej a kriminálnej polície,

odboru ekonomickej kriminality Ž. (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-406-OEK-ZA-2006.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie okresným riaditeľstvom uznesením sp. zn. ČVS: ORP-406-OEK-ZA-2006 z 8. júna 2006 a toto konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„Proti tomuto uzneseniu zo dňa 8.6.2006 ČVS: ORP-406-OEK-ZA-2006 som podal sťažnosť, a to pre jeho nezákonnosť, lebo neboli zabezpečené také dôkazy, ktoré by nasvedčovali, že som sa dopustil uvedeného trestného činu. (...) Tejto sťažnosti nebolo vyhovené (...)

Dňa 5.10.2006 som podal podľa § 185 ods. 1, ods. 2 Tr. por. prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť proti uzneseniu OR PZ UJKP Ž. (...) kde som namietal osoby znalcov, ktorí boli pribratí podľa § 142 ods. 1 Tr. por. a o tejto mojej námietke proti znalcom rozhodnuté nebolo. (...)

Navrhol som tiež vypočuť moju matku M. Č. a moju družku K. J., ktoré boli vypočuté až po roku začatia trestného stíhania, čo považujem za prierahy vo veci (...)

Uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Tr. por. a stíhanie mojej osoby podľa § 206 ods. 1 Tr. por. bolo vydané dňa 8.6.2006. Dňa 8.6.2007 uplynula teda ročná lehota a vyšetrovanie nie je ukončené. (...)“

Na základe uvedeného sťažovateľ zastáva názor, že bolo porušené označené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv postupom a konaním okresného riaditeľstva vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: ORP-406-OEK-ZA-2006 a aby mu prikázal konať bez zbytočných prierahov, a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Ďalej ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima

ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

To znamená, že sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a pred tým, než podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa ustanovenia § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre.

Podľa ustanovenia § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 citovaného zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Ústavný súd uznáva opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre ako účinný prostriedok ochrany základných práv vrátane tých práv, ktoré uplatnil sťažovateľ (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Ústavný súd pripomína, že zákon o prokuratúre poskytuje sťažovateľovi právne prostriedky nápravy, a to podnet, resp. opakovaný podnet v zmysle § 34 ods. 1 zákona

o prokuratúre v spojení s ďalšími ustanoveniami (§ 31 až 36 zákona o prokuratúre), ktorými sa môže domáhať preskúmania zákonnosti postupu okresného riaditeľstva v predmetnej veci, pokiaľ sa s týmto postupom, resp. odpoveďou na jeho podnet nestotožnil. Je potrebné poznamenať, že citované ustanovenie § 31 zákona o prokuratúre sa týka všetkých konaní a postupov v ňom vymenovaných orgánov verejnej moci, ktoré sú pri výkone svojich právomocí povinné priamo aplikovať ústavu ako prameň práva vrátane úpravy základných práv a slobôd, ktorá je jej obsahom (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Keďže v danom prípade sťažovateľ uvedeným spôsobom nepostupoval, ústavný súd dospel k záveru, že jeho sťažnosť nie je pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany jeho základných práv prípustná, a preto o nej rozhodol (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde a § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre) tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou v nej uvedených námietok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2008